

Mérföldkő a magyar szervátültetésben: csatlakozás az Eurotransplanthoz

Langer Róbert dr.

Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Transzplantációs és Sebészeti Klinika, Budapest

A hazai szervátültetés immáron fél évszázados történelmének új állomásához érkezett, amikor idén Magyarország a 135 milliós lélekszámú Eurotransplant-közösség teljes jogú tagjává válik. Mára rutinszerű műtétté vált az öt szerv: a vese, a máj, a hasnyálmirigy, a szív és a tüdő átültetése. Egy szűk szakmai közösség a mintegy 7000 transzplantáció révén a magyar egészségügy egy speciális és különleges ágának fejlődéséhez járult hozzá. A szerző beszámol a legújabb eredményekről, amelyek a tavalyi év részleges Eurotransplant-tagságának köszönhetőek, bizakodóan tekintve a jövőre, amely a teljes tagság előnyeinek birtokában új távlatokat nyit meg. *Orv. Hetil.*, 2013, 154, 844–845.

Kulcsszavak: szervátültetés története, Eurotransplant

Milestone in Hungarian organ transplantation: joining Eurotransplant

Hungarian organ transplantation reached a new milestone after half-a-century history, when becoming a full member of the 135-million Eurotransplant community this year. The transplantation of the five organs: kidney, liver, pancreas, heart and lung became a routine procedure. A handful of specialists performed nearly 7000 transplantations and doing so supported the evolution of a special branch of the Hungarian health care system. The author reports the latest results of the preliminary membership year, looking forward with great optimism by seeing new horizons with the advantages of the full membership. *Orv. Hetil.*, 2013, 154, 844–845.

Keywords: history of transplantation, Eurotransplant

(Beérkezett: 2013. április 2.; elfogadva: 2013. április 25.)

A szerkesztőség felkérésére készült közlemény.

Fél évszázada történt az első magyarországi veseátültetés, akkor hetedik sebészként a világon, 38. ilyen műtétként a szegedi *Németh András* vállalkozott az úttörő tette [1], amely akkor, sajnos, még nem biztosított hosszú távú túlélést. Erre még egy évtizedig kellett várni, amikor Budapesten az idén munkásságáért Széchenyi-díjjal jutalmazott *Perner Ferenc* vezetésével elindult a szervezett program [2]. Mára több mint 6000 veseátültetés történt a négy egyetemi centrumban. 1989 után a többi szerv átültetése is megvalósult: szív (*Szabó Zoltán* – Budapest, 1992), máj (*Perner Ferenc* – Budapest, 1995), hasnyálmirigy (*Kalmár Nagy Károly* – Pécs, 1998). A magyar betegek számára a tüdőátültetés 1996 óta Bécsben történik. 2001 óta központi donorszolgá-

lat működik (Hungarotransplant, majd OVSZ Szervkoordinációs Iroda). Gyermekmáj- és gyermekszív-átültetésekre is van országunkban lehetőség. Az elmúlt több mint két évtized alatt kialakult struktúra a számok tekintetében stagnálást mutatott, tekintettel az évi mintegy 150 agyhalott donorra.

2009 őszén fordulat következett be a hazai szervátültetésről. A személyi változásoknak köszönhetően a szakma egységes álláspontra jutott abban a tekintetben, hogy az ország transzplantációs jövőjét az Eurotransplant szervezethez való csatlakozás jelenti [3, 4, 5]. Az egészségügyi vezetés a szakma kérésének megfelelően támogatja az elképzelést, ennek következtében komoly változások történtek:

- Szakmai kollégiumot kapott a transzplantáció.
- A várólistákon a betegek száma a szakmai erőfeszítéseknek köszönhetően közel kétszeresére emelkedett mind az öt szerv vonatkozásában.
- Az élő donoros veseátültetések száma a korábbi 5–8%-ról 20% körülire emelkedett országosan, ami az európai átlagnak felel meg immáron.
- A részleges csatlakozás révén 2012-ben egy olyan közösséghez csatlakoztunk, ahol 135 millió ember évi több mint 2000 donora jelenthet esélyegyenlőséget.
- Az elmúlt évben 8%-kal nőtt a szervdonorok száma az Eurotransplant és egy sikeres donorkoordinátor program segítségével.
- A vérből való tipizálással jelentősen lerövidült a hideg ischaemiás idő, egy régi álom válhatott valóra ezzel, hiszen 8–12 órával előbb kerülnek beültetésre a vesék cadaver donáció esetén, hasonlóan a nyugat-európai gyakorlathoz [6].
- 150%-kal emelkedett a szívátültetések száma, a magyar tüdőátültetettek száma is újabb csúcsot könyvelhetett el.
- Immáron hat sürgős májátültetést végeztünk az Eurotransplant segítségével, ezzel két gyerek és négy felnőtt életét mentettük meg.
- A gyermekvese-átültetés is új lendületet kapott azzal, hogy tavaly az Eurotransplanttól kapott vesét a korosztály fele, mert sokkal hamarabb jutnak megfelelő szervhez a recipiensek: jelentősen lerövidült a várakozási idő, ezzel biztosított a gyermekek szomatikus és pszichés, valamint szexuális fejlődése.
- Új esélyt kaptak az immunizált betegek: akik itthon esélytelenül várokoztak ez idáig, reális esélyt kaptak a nagyobb közösség segítségével.
- A megfelelő törvényi változtatások és a laborakkreditáció révén elhárultak az akadályok: az év közepén aláírásra kerülhet a végleges csatlakozás, ami a szervre váró összes magyar számára jelent majd esélyegyenlőséget.

Páratlan összefogásnak voltunk tanúi az elmúlt három évben, aminek eredményeképpen a betegek gyógyulási esélyei jelentősen javultak. A sok sebből vérző magyar

egészségügy egy kis részletében egy olyan fejlett infrastruktúrájú rendszer része lett, amely méltán töltheti el büszkeséggel az ebben résztvevőket, hiszen anyagi támogatás nélkül, pusztán szakmai ambícióból sikerült előrelépni. Reményeink szerint a folytatás a horvátországi példához hasonló lesz. Délnyugati szomszédaink tíz évvel ezelőtt az európai mezőny végén kullogtak eredményeikkel, az Eurotransplant-csatlakozás eredményezte páratlan fejlődés révén ma a világon a legjobb mutatókkal rendelkeznek az átültetések számát illetően. Amennyiben Magyarország szerencsésebb kiindulási helyzetből ennek csak a töredékét is megvalósítja, már hosszú távú szakmai sikerről és egy új korszakról beszélhetünk a szervátültetést illetően.

A következőkben az eddig elért eredményekről számolnak be a szakterület legkiválóbb képviselői, hogy mintegy számadást készítsünk az új lehetőségek küszöbén.

Irodalom

- [1] *Németh, A., Petri, G., Gál, G., et al.*: Kidney homotransplantation in 2 brothers. [Vese-homotransplantatio két testvér között.] *Orv. Hetil.*, 1963, 104, 2017–2023. [Hungarian]
- [2] *Perner, F., Meggyaszi, S., Járny, J., et al.*: Successful kidney transplantation in Hungary. [Sikeres veseátültetés hazánkban.] *Orv. Hetil.*, 1974, 115, 2067–2068. [Hungarian]
- [3] *Langer, R. M., Cohen, B., Rahmel, A.*: The history of Eurotransplant. *Transplant. Proc.*, 2012, 44, 2130–2131.
- [4] *Langer, R. M.*: Hungary in the antechamber of Eurotransplant. *Transplant. Proc.*, 2012, 44, 2129.
- [5] *Langer, R.*: Eurotransplant – new possibility for the Hungarian transplantation. [Eurotransplant – új lehetőség a magyar transzplantáció számára.] *Orv. Hetil.*, 2011, 152, 243–245. [Hungarian]
- [6] *Inotai, D., Boros-Major, A., Illés, Z., et al.*: Decrease in cold ischemic times as a result of protocol changes of urgent immunogenetic testing during cadaveric kidney transplantation in Hungary. *Transplant. Proc.*, 2012, 44, 2132–2135.

(Langer Róbert dr.,
Budapest, Baross u. 23., 1082
e-mail: roblanger@hotmail.com)